

Staatssecretaris Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Sancties Intramuraal

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beslisnota bij vierde voortgangsrapportage capaciteit DJI

Datum
30 juni 2025

Onze referentie
6505252

Bijlage(n)
0

1. Aanleiding

Conform toezegging aan de Kamer wordt elk kwartaal een voortgangsrapportage over de capaciteit bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) verstuurd.¹ Deze brief vormt de vierde voortgangsrapportage.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met verzending van de brief aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

Deze brief gaat in op de volgende punten: 1) uitwerking van het heenzenden indien noodzakelijk, 2) capaciteitsproblematiek bij DJI, 3) uitkomsten analyse zelfmeldbeleid en 4) stand van zaken moties en toezeggingen. In de bijlage bij de brief is een overzicht opgenomen van de stand van zaken van de maatregelen.

Ad 1. Uitwerking van het heenzenden indien noodzakelijk (maatwerk):

Deze maatregel is op 7 maart jl.² door uw ambtsvoorganger aangekondigd. Het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) en DJI hebben, vooruitlopend op de uitwerking van het heenzenden, de ruimte gekregen om het heenzenden alvast toe te passen als de situatie daarom vraagt. Momenteel wordt er met vijf dagen heengezonden. Het heenzenden komt er als volgt uit te zien:

- Alleen als er voorzien is dat er geen plek is, wordt besloten om gedetineerden eerder heen te zenden. Dit wordt periodiek beoordeeld.
- De duur wordt op maat bepaald, maar wordt gemaximeerd tot 14 dagen.
- Gedetineerden met een straf van ten minste acht dagen en ten hoogste een jaar komen in aanmerking.
- Gedetineerden die zijn veroordeeld wegens ernstige gewelds- of zedenmisdrijven zijn uitgesloten. Ook gedetineerden die zijn geplaatst op de Extra Beveiligde Inrichting (EBI), Terroristen Afdeling (TA), Afdeling Intensief Toezicht (AIT), Afdeling voor beheersproblematische gedetineerden of Penitentiair Psychiatrisch Centrum (PPC) worden uitgesloten. Hetzelfde geldt gedetineerden aan wie een tbs-maatregel is opgelegd, gedetineerden die zijn overgeplaatst naar een instelling voor forensische zorg (artikelplaatsingen) en voor strafrechtelijke vreemdelingen (VRIS).

¹ TZ202404-131

² Kamerstukken II, vergaderjaar 2024 – 2025, 24 587, nr. 1024

- Gedetineerden die verblijven in het Huis van Bewaring voor gijzeling een inrichting voor stelselmatige daders zijn uitgesloten omdat in dat geval sprake is van een maatregel in plaats van een gevangenisstraf.
- Gedetineerden met aansluitende titels komen alleen in aanmerking indien de voorwaarden van de aansluitende titel kunnen worden verbonden aan heenzenden, zoals aansluitende zorg.
- Bij het begaan of een verdenking van een strafbaar feit gedurende de periode van het heenzenden kan de persoon teruggebracht worden naar de inrichting.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Sancties Intramuraal

Datum
30 juni 2025

Onze referentie
6505252

Ad 2. Capaciteitsproblematiek bij DJI

Er zijn investeringen nodig voor noodzakelijke renovaties zodat huidige gebouwen in stand kunnen worden gehouden. Zonder renovaties vallen op termijn plekken uit. Daar komt bij dat recente prognoses uit het Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ) aangeven dat er fors meer (jeugd)capaciteitsplaatsen nodig zijn de komende jaren waardoor de tekorten verder toenemen zonder uitbreidingen. Er wordt aangegeven dat het onwenselijk is dat er plekken uitvallen. Daarom wordt het geld dat eigenlijk bestemd was voor de uitbreiding van jeugd- en forensische zorgplaatsen besteed aan de noodzakelijke renovaties van cellen in het gevangeniswezen. Daarnaast is een herverdeling binnen de begroting van DJI gemaakt. Het geld bestemd voor uitbreidingen van jeugd- en forensische plekken en de herverdeling van de DJI-begroting zorgt er samen voor dat DJI voor de huisvestingsproblematiek nog structureel €75 miljoen beschikbaar heeft. Hiermee kunnen circa 1000 plaatsen gerenoveerd worden en honderden cellen in gebruik blijven door het vervangen van een aantal cruciale systemen in meerdere inrichtingen.

Er zijn geen middelen beschikbaar gekomen voor structurele uitbreidingen en onderhoud /renovaties. Dit zorgt ervoor dat er pijnlijke keuzes gemaakt moeten worden. Zo is er geen geld is voor structurele oplossingen en capaciteitsuitbreidingen. De voorbereidingen voor het heropenen van voormalig PI Almere en Justitiële Jeugdinrichting (JJI) Harreveld worden voortgezet, maar definitieve besluiten daarover kunnen niet worden genomen door het ontbreken van financiële middelen.

Enkele tijdelijke maatregelen voor de korte termijn zoals een noodgevangenis met 60 tijdelijke plekken worden betaald uit de bestaande budgetten en uit het amendement van het lid Ellian (VVD). Deze tijdelijke plekken zijn echter onvoldoende om de komende jaren aan de stijgende capaciteitsvraag te voldoen. Recente prognoses geven aan dat er in 2030 een opgelopen tekort wordt verwacht van ten minste 800 plaatsen.

Dit zal er in de komende jaren toe leiden dat gedetineerden nog (veel) langer moeten worden heengezonden dan 14 dagen en dat executietermijnen verlopen. De voorraad aan zelfmelders en arrestanten ligt al rond de 1000 en zal dan nog verder oplopen. De druk op het personeel van DJI zal de komende jaren onverminderd hoog zal blijven. Dit is zeer onwenselijk.

Ad 3. Uitkomsten van de nadere analyse van het zelfmeldbeleid

Naar aanleiding van de analyse conform advies is besloten het zelfmeldbeleid te wijzigen. Zo is het voornemen om een extra absolute uitsluitingsgrond voor de zelfmeldstatus toe te voegen aan de Regeling tenuitvoerlegging strafrechtelijke

beslissingen (Regeling USB), namelijk opgelegde straffen van vier jaar en meer. Verder is besloten een toevoeging te doen aan de (niet-limitatieve) lijst van contra-indicatoren zoals opgenomen in de Regeling USB, namelijk dreigende verjaring. Deze voorgenomen wijzigingen van de Regeling USB worden via de vierde voortgangsrapportage aan de Kamer gecommuniceerd. Daarmee doet u de toezegging van uw ambtsvoorganger uit de Kamerbrief van 13 mei 2024 om het huidige zelfmeldbeleid te evalueren en de Kamer daarover te informeren gestand.³

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Sancties Intramuraal

Datum
30 juni 2025

Onze referentie
6505252

Ad 4. Stand van zaken moties en toezeggingen

U gaat in op de volgende onderwerpen:

- afkomen van het eigen vermogen
- inventarisatie van het heropenen van gevangnissen;
- de financiële consequenties bij versobering;
- de inzet van meerpersoonscellen;
- uitwerken zestal verzoeken en maatregelen;
- onvindbaren.

4. Toelichting

4.1. Politieke context

In deze brief gaat u in op enkele moties die ingebracht zijn naar aanleiding van het commissiedebat gevangeniswezen op 12 maart jl. en een toezegging van uw ambtsvoorganger uit het mondelinge vragenuur op 4 maart jl. over de onvindbare veroordeelden.

Op 26 juni jl. is de eerste voortgangsrapportage over de capaciteit binnen de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) aan de Tweede Kamer (TK) verzonden.⁴ Op 27 september jl. is de tweede voortgangsrapportage verzonden⁵ en op 4 december de derde⁶. Daarnaast heeft uw ambtsvoorganger de Kamer op 7 maart jl. geïnformeerd over de noodzaak van een extra maatregel, het eerder heenzenden indien noodzakelijk.⁷

4.2. Financiële overwegingen

De thans vastgestelde maatregelen passen binnen de bestaande begroting van Justitie en Veiligheid en DJI door de herverdeling van middelen.

4.3. Juridische overwegingen

De Regeling tijdelijk verlaten van de inrichting (Rtvi) wordt gewijzigd om gedetineerden heen te zenden wanneer dat noodzakelijk is (eindverlof). De grondslag is gelegen in de capaciteitsproblematiek van DJI. Wanneer de capaciteitsproblematiek ophoudt te bestaan, kan vanaf dat moment geen eindverlof meer worden verleend. De verwachting is echter dat de tekorten een terugkerend fenomeen zijn. Er is daarom geen einddatum opgenomen in de Rtvi omdat capaciteitsproblemen zich ook in de toekomst kunnen voordoen. De wijziging van de Rtvi is voorgelegd aan de Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) en op verzoek ook aan de Raad voor de Rechtspraak

³ Kamerstukken II, vergaderjaar 2024 – 2025, 24 587, nr. 1041

⁴ Kamerstukken II, vergaderjaar 2023 – 2024, Kamerstuk 24 587, nr. 965

⁵ Kamerstukken II, vergaderjaar 2024 – 2025, Kamerstuk 24 587, nr. 972

⁶ Kamerstukken II, vergaderjaar 2024 – 2025, 24 587, nr. 100

⁷ Kamerstukken II, vergaderjaar 2024 – 2025, 24 587, nr. 1024

(RvdR) ter consultatie. De adviezen zijn betrokken in de wijziging van de Rtv. De wijziging van de Rtv zal naar verwachting medio juli inwerking treden.

Het heenzenden indien noodzakelijk brengt juridische risico's met zich, in het bijzonder het risico van aansprakelijkheid. DJI blijft tot op zekere hoogte verantwoordelijk voor de gedetineerde. Dat brengt met zich dat DJI aansprakelijk kan worden gehouden voor schade die een gedetineerde tijdens zijn verlof heeft veroorzaakt, bijvoorbeeld door het plegen van een geweldsmisdrijf. Dit risico wordt enigszins beperkt door gedetineerden die vanwege risico's zijn geplaatst op bijvoorbeeld de EBI, AIT of BPG uit te sluiten van eindverlof en door de duur van het verlof te beperken tot 14 dagen.

De voorgenomen wijzigingen van de Regeling USB als gevolg van de analyse van het zelfmeldbeleid worden in afstemming met de betrokken ketenpartners voorbereid en aan u voorgelegd. Daarna volgt internetconsultatie en advies van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ).

4.4. Krachtenveld

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Sanctie- en
Slachtofferbeleid
Sancties Intramuraal

Datum
30 juni 2025

Onze referentie
6505252